

AKVAJ HETEROPTEROJ

Evžen Wohlgemuth

La heteropteroj (ĉeĥe "ploštice") estas ordo de insektoj. Ili havas plimulte milde platan korpon, kies formo estas ordinare ovoforma, ĉe iuj familioj kaj specioj longforma, iam ankaŭ bastonforma. La karakteriza eco de heteropteroj estas ilia buŝa organo, kiu servas al pikado kaj elsuĉado de plantoj kaj animaloj. La unua paro de flugiloj estas malmola, ĉi tiuj flugiloj estas nomataj elitroj. La dua paro, kiu normale estas faldita sub la unua, estas maldika kaj membranforma kaj servas al flugado. La heteropteroj reproduktas sin per ovoj. El ili eloviĝas etaj larvoj, kies formo, vivo kaj nutraĵo estas la sama kiel ĉe maturaj heteropteroj. Ili iomoble elhaŭtiĝas, post la lasta elhaŭtiĝo jen estas la matura insekto kun flugiloj, kiu povas reprodukti.

Akvaj heteropteroj estas dividataj en du grupojn. La unua grupo vivas sur akva nivelo, la dua sub akva nivelo.

La heteropteroj de la unua grupo estas sume nomataj akvokurj heteropteroj aŭ akvokuraj cimoj (ĉeĥe "vodoměrky" kaj "bruslařky"). Ili uzas akvosurfacan streĉon al kurado sur akva nivelo. Iliaj kruroj estas longaj. Ili vivas sur la nivelo de stagnantaj kaj malrapide fluantaj akvoj, ili voras plejparte insektojn falintajn sur akvan nivelon. Ĉi tiuj heteropteroj vivas ĉe ni en kvin familioj.

La heteropteroj de la dua grupo estas veraj akvaj heteropteroj. Ili vivas ĉe ni en ses familioj. Ankaŭ ĉi tiuj heteropteroj spiras kun traĥeoj kiel aliaj insektoj. Tial ili devas ĉiam post iom da tempo ascendi al akva nivelo kaj tie alĉerpi la aeron. Ovoj estas metataj en tigojn de akvaj plantoj.

La plej abundaj akvaj heteropteroj estas akvocikadoj (ĉeĥe "klešťanky"). Ili havas sian nomon tial, ke ili povas eldoni ĉirpan sonon. La akvocikadoj estas malgrandaj, plej ofte 8-10 mm longaj, iuj specioj estas tute malgrandaj, aliaj male iom pli grandaj. Iliaj elitroj estas malhelaj, preskaŭ nigraj. La malantaŭa paro de iliaj kruroj estas longa kaj remilforma, ĝi servas al naĝado. Du antaŭaj paroj estas malgrandaj, la media paro servas en trankvilo al apogtenigo sur plantoj kaj aliaj objektoj. La akvocikadoj vivas en stagnantaj kaj malrapide fluantaj akvoj, ofte en granda kvanto. Ili elsuĉas algojn. Alĉerpatan aeron ili metas inter haretojn sur ventra parto de sia korpo. Iliaj larvoj estas helaj, ĉar ili ne havas ankoraŭ flugilojn.

Tre simila estas notonekto (ĉeĥe "znakoplavka obecná"). Ĝi estas pli granda, 15 mm longa, griza aŭ grizverda. La malantaŭa paro de ĝiaj kruroj estas longa kaj remilforma. Ĝi vivas en stagnantaj kaj malrapide fluantaj akvoj. Ĉe spirado ĝi pendiĝas al akva nivelo, la aeron alĉerpas sub elitrojn. La notonekto estas raba, ĝi kaptas kaj elsuĉas akvajn animalojn, precipe krustulojn, insektojn kaj ankaŭ fiŝidojn.

Ofta akva heteroptero estas akvoskorpio (ĉeĥe "splešťule blátivá"). Ĝia korpo estas proksimume 2 cm longa, plata malhelbruna, sur fino de sia

abdomeno ĝi havas longan spirtubeton. La antaŭa paro de kruroj estas raba, adaptata al kaptado de rabaĵo. Ĝi vivas en stagnantaj kaj malrapide fluantaj akvoj, kie ĝi rampas sur fundo kaj sur plantoj. Ĉiam post iom da tempo ascendas sur plantoj al akva nivelo kaj alĉerpas ĉi tie la aeron en traĥeojn. La akvoskorpio kaptas diversajn akvajn animalojn. Ĝiaj larvoj ne havas spirtubetojn.

Tre interesa estas bastona akvocimo (ĉeĥe "jehlanka válcovitá"). Ĝia korpo estas bastonforma, proksimume 4 cm longa, grizbruna, kun tre longa spirtubeto sur la fino de abdomeno. Same kiel la akvoskorpio ĝi havas la unuan paron de kruroj adaptitan al kaptado de rabaĵo. Ĝi vivas en stagnantaj kaj malrapide fluantaj akvoj, kiel ĝi plimulte senmove sidas sur plantoj kaj esperas rabaĵon, kio estas diversaj akvaj animaloj. Ĉe tio ĝi similas al branĉeto. Ĝiaj larvoj ne havas spirtubeton.

Ĉe ni vivas ankaŭ iuj malmulte abundaj kaj konataj akvaj heteropteroj. La prezentataj specioj estas la plej abundaj kaj bone konataj. Ili estas tre interesaj akvaj animaloj, tial ili estas laŭokaze bredataj en akvarioj. La akvocikadoj estas nutraĵo de fiŝoj.